

Lumumba bah - fragment

Sam ...

Lumumba leerde mij lezen.
Niet letterlijk, ik kon al wel lezen.
Hij leerde mij tussen de regels lezen.
Ook niet letterlijk.
We hebben mekaar nooit ontmoet.

Mijn vader stond elke morgen een tas koffie te drinken in de keuken.
Altijd veel te heet, zijn koffie.
Hij blies meer dan hij dronk.
Ondertussen las hij zijn gazet.
De Gazet Van Antwerpen.
Hij wérkte bij de Gazet Van Antwerpen.
Als schilder.
Schilderde de meet.
Van de coureurs.
Spandoeken.
"Gazet Van Antwerpen. Aankomst."
"Gazet Van Antwerpen. Meet."

De gazet was voor ons de enige bron van nieuws.
Een radio hadden we wel, maar die stond nooit aan.
Televisie was iets waar wij niks van moesten hebben.
Allemaal genen tijd voor.
"Waaarcken, godverrdoeme!"
Dat was het credo van mijn vader.
"Waaarcken, godverrdoeme!"
Ge go toch ni heel den avond veur zo `ne lichtbak zitten gapen, zeker!
Ge go toch ni heel den avond voor zo `ne lichtbak zitten gapen."

Ja, mijn vader zei alles twee keer.

"Hier sè! De keuning go trouwen mè een Spaanse non!
De keuning go trouwen mè een Spaanse non."

Dona Fabiola de Mora y Aragon.
Prinses Paola Ruffo di Calabria.
Dat was die van prins Albert. Nu koning Albert II.
Mathilde d'Udekem d'acoz.
De vrouw van prins Phillipe.
En hun dochter:
Elisabeth Marie-Thérèse Leopoldine Bouwdewina Van Saksen Coburg-Ghota.
Amai.
Wa 'ne mens toch allemaal onthoudt, he.
Wa 'ne mens toch allemaal onthoudt.
Isaïe Tasumbu Tawosa ...
De echte naam van Lumumba.
Patrice Osungu, voor z'n vriendjes.
Patrice de Blanke, ruw vertaald.
Patrice Osungu.
Later werd het Lumumba.
De grote zwarte, ruw vertaald.
Patrice Lumumba.
Klinkt beter dan Osungu.
Patrice Emery Lumumba.
Hij was 19, toen hij z'n naam veranderde.
Ik ook.
In het leger.
Ik heet eigenlijk Robert.
Robert Bogaerts.
De eerste dag in 't leger vroegen ze mij hoe ik heette.
Sam, zei ik.
Ik was een fan van Sam & Dave, toen.
I'm a soulman ...
Robert. Zo op z'n Frans. Niks voor mij.

Lumumba veranderde ook van look.
Kamde zijn kroeshaar plat, veel brillantine, met scheiding.
Bril.
Plastron.
Das, dus.
Of een strikje.
Schoon kostuum.

Pak, dus.
De keurigste zwarte.
Zo stond hij in de gazet , zo heb ik 'm leren kennen.

Ik imiteerde mijn vader.
Zo gauw hij 's morgens de deur uit was.
Elf jaar was ik.
Grote Gazet Van Antwerpen, en een hete kop koffie.
Sam imiteert vader met gazet van Antwerpen & hete kop koffie ...
Ni gemakkelijk ...
Volkskrant met glas karnemelk ... ook ni gemakkelijk.

Een betoging.
Spuitende brandweermannen.
Een spandoek 'Lumumba'
Een grote kop: rondetafelconferentie!

Ni gemakkelijk om te lezen, zo'n woord. Voor iemand van elf.
Ik weet nog dat er geen ronde tafel aan te pas kwam.

Onlusten in Leopoldstad!

Ik herinner mij een foto van een vluchtende negerin met blote tetten.
Zo'n memmen.
Zo'n tepels.
En zo zwiepen van links naar rechts en van boven naar onder.
Onlusten in Leopoldstad.
Ze keek naar daar (*links*), terwijl ze naar daar (*rechts*) liep.
Da kan ni goe aflopen, dacht ik.

Gruweldaden met kloosterzusters!

Gruweldaden, kopte men toen.
of Onnoemelijke Feiten te L.!
Nu zou er staan: zes nonnen verkracht door twee turken.
Of omgekeerd.

Op school speelden we negertje.

Sam imiteert gorilla-achtig beest ...

Ka Sa Voe Boe

Ka Sa Voe Boe

en

Lumumba: bah!

Bijna iedereen was voor Kasa Vubu.

Geen idee waarom.

Ik vond dat hij 'nen apensmoel had.

'nen aap met 'nen hoed op.

En een sigaar, geloof ik.

Geef mij maar Lumumba.

Iedereen was er bang van, om één of andere reden.

Stond nooit in de gazet zonder adjectief.

Linkse Lumumba Vrijgelaten!

De nationalist Lumumba, führer van het MNC ...

De parvenu Lumumba ...

De communist Lumumba ...

Voormalige facteur Lumumba ...

Voormalige dief Lumumba ...

Omhooggevallen neger verzet zich tegen militair gezag ...

Veroordeelde communist gaat regering leiden!

"Lumumba is een revolutionaire demagoog, die aanstuurt op wanorde en chaos. Fidel Castro is een broekvent, vergeleken met deze onbetrouwbare neger."

Gazet Van Antwerpen.

"Tijdens zijn verblijf in Amerika, in Blair House, waar de president zijn buitenlandse gasten ontvangt, worden de gasten verzorgd door een oude dame. Ze is blank. We hopen dat Lumumba met zijn poten van haar af kan blijven ..."

Nieuws uit Onze Congo.

Familieblad.

"Bekijk Lumumba. De man is zo goed als niet ontwikkeld. Het vernislaagje beschaving dat wij op hem aanbrachten, barst aan alle kanten open. Hij is een barbaar. Hij doet onze officieren letterlijk wenen, terwijl één enkel viriel gebaar van hen de planeet van dit ergerlijk bezinksel zou kunnen bevrijden ..."

La Libre Belgique.

Later las ik ergens anders: "het is niet zeker of Hitler door de Belgische burgerlijke pers ooit met evenveel heftigheid en razernij werd behandeld als dat met Patrice Lumumba het geval was."

Enfin, ik leerde kranten lezen in 1960, in België ...
Een goudmijn, voor een elf jarig nieuwshongerig jongetje.

Huurlingen in Belgisch Congo ...
De Koning Trouwt ...
Hugo Claus vliegt in den bak ...

Altijd 'ne goeie en 'ne slechte.
Nixon & Kennedy,
Eisenhower en Kroetsjov,
...

Dictator Lumumba wint verkiezingen.
...

Ik werd geïndoctrineerd met de adjectieven van een meerderheid,
Ik heb er mij instinctief tegen leren verzetten.

Wat eten we vanavond, vroeg mijn vader ...
Lumumbaworst met rode kool, zei mijn moeder.
Lumumbaworst.
Een soort beuling.
Een zwarte beuling, in de vorm van een dikke stijve.
Boudin noir, in 't brussels.
Telkens Nadine 'King Boudwin' zegt, denk ik aan 'ne zwarte lul.